Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Archeologia powszechna: paleolit i mezolit - wykład , PG_00200132		
Kierunek studiów	Archeologia (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS	3.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	egzamin
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii		
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr hab. Marcin Wąs	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	dr hab. Marcin Wąs	

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	2.0	43.0	75

Cel przedmiotu	Przedstawienie zarysu najważniejszych przemian kulturowych w starszej i środkowej epoce kamienia. Zapoznanie studenta z problematyką badawczą archeologii paleolitu i mezolitu. Ukazanie procesu kształtowania się kultury wczesnych społeczeństw łowiecko-zbierackich. Przekazanie wiedzy na temat zmian kulturowych jakie zachodziły w paleolicie i mezolicie, zwłaszcza na obszarze Polski. Przygotowanie do umiejętnego określania wiodących form zabytków typowych dla najważniejszych kultur w paleolicie i mezolicie Europy.

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[ARCHL3_U03] Potrafi komunikować się z otoczeniem wykorzystując specjalistyczną terminologię z zakresu archeologii oraz opracowywać i prezentować treści związane z dziedzictwem archeologicznym, w tym materiały popularyzatorskie	Prowadzi narrację dotyczącą zmian kulturowych zachodzących w paleolicie i mezolicie. Umiejętnie akcentuje najważniejsze zjawiska (technologiczne, osadnicze, kulturowe) w rozwoju społeczeństw łowiecko-zbierackich w plejstocenie i wczesnym holocenie, zwłaszcza na obszarze Europy Środkowej.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_W05] Zna główne zagadnienia prahistorii Europy w ujęciu porównawczym	Opisuje zmienność i dynamikę osadnictwa społeczeństw łowiecko-zbierackich w kontekście paneuropejskim definiując relacje międzyregionalne w paleolicie i mezolicie.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_U06] Potrafi planować i organizować pracę indywidualną i w zespole	Opisuje zmienność i dynamikę osadnictwa społeczeństw łowiecko-zbierackich w kontekście paneuropejskim definiując relacje międzyregionalne w paleolicie i mezolicie.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_U01] Potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę: formułować oraz, poprzez właściwy dobór źródeł informacji, krytyczną ich analizę i syntezę, rozwiązywać problemy typowe oraz wybrane problemy bardziej złożone z zakresu archeologii, a także opracowywać treści związane z dziedzictwem archeologicznym	Porządkuje i charakteryzuje poszczególne kategorie zabytków typowe dla wiodących zjawisk kulturowych w paleolicie i mezolicie.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_W03] Ma zaawansowaną, uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach archeologii Polski i powszechnej	Rozróżnia główne zjawiska kulturowe w paleolicie i mezolicie ziem polski oraz ilustruje je wiodącymi formami źródeł archeologicznych typowych dla poszczególnych kultur archeologicznych. Wymienia wiodące stanowiska i znaleziska dla archeologii paleolitu i mezolitu w Polsce.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_U04] Potrafi brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich stosując poprawnie fachową terminologię z zakresu archeologii	Uczestniczy w debacie na temat zjawisk kulturowych w paleolicie i mezolicie stosując poprawnie fachową terminologię z zakresu archeologii paleolitu i mezolitu.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_W02] Ma zaawansowaną, uporządkowaną chronologicznie i tematycznie, wiedzę ogólną z zakresu archeologii	Wymienia i definiuje cechy charakterystyczne poszczególnych podokresów paleolitu i mezolitu oraz kultur archeologicznych starszej i środkowej epoki kamienia.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_K01] Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści na temat wiodących zagadnień z zakresu paleolitu i mezolitu.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu

Podczas wykładu prezentowane są podstawowe bloki tematyczne:
1. Zarys antropogenezy (filogeneza człowiekowatych) oraz początków hominizacji (zwłaszcza w ujęciu kulturowym).
Charakterystyka najważniejszych zjawisk w paleolicie dolnym Afryki i Eurazji.
2. Przegląd wybranych zagadnień środkowego paleolitu Europy i omówienie specyfiki kultury człowieka Neandertalskiego. Środkowa epoka kamienia w Afryce i początki tzw. rewolucji górnopaleolitycznej
3. Osadnictwo górnopaleolityczne w Europie: geneza, historia, uwarunkowania środowiskowe i specyfika najważniejszych kompleksów kulturowych (oryniak, grawetien, magdalenien).
4. Europa u schyłku epoki lodowcowej: kultury późnopaleolitycznych łowców reniferów
5. Charakterystyka łowiecko-zbierackich społeczeństw wczesnego holocenu. Mezolit na ziemiach polskich.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Wiadomości z zakresu pradziejów powszechnych a w szczególności epoki kamienia, umiejętność krytycznego porównywania różnych kategorii danych i wskazywania zależności.

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
wypowiedź ustna	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	J.K. Kozłowski Świat przed rewolucją neolityczną; Wielka historia świata, tom 1, 2004, Kraków, Fogra - Świat Książki. Kozłowski J.K., Kozłowski S.K Pradzieje Europy od XL do IV tysiąclecia p.n.e., 1975, Warszawa, PWN.
	Uzupełniająca lista lektur	n.d.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	1. Miejsce i rola *Homo erectus* w kształtowaniu się rodzaju *Homo*. Najważniejsze zagadnienia archeologiczne. 2. Kultura magdaleńska: periodyzacja, zróżnicowanie regionalne i najważniejsze aspekty osadnicze. 3.Mezolit na ziemiach polskich: najważniejsze zagadnienia osadniczo-kulturowe	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.